

Asia: VN/11385/2020

Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallisen ilmasto- ja energiastrategian luonnos

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Yritys

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

• **Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse**

-

1) Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja nielujen kasvattaminen (strategian luku 2.1)

-

Avoin vastaus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja nielujen kasvattamista koskien

-

2) Uusiutuvan energian edistäminen (strategian luku 2.2)

-

Avoin vastaus uusiutuvan energian edistämistä koskien

-

3) Vety ja sähköpolttoaineet (strategian luku 2.3)

-

Avoin vastaus vetyä ja sähköpolttoaineita koskien

-

4) Energiatehokkuuden edistäminen (strategian luku 2.4)

-

Avoin vastaus energiatehokkuuden edistämistä koskien

-

5) Energian toimitus- ja huoltovarmuus (strategian luku 2.5)

-

Avoin vastaus energian toimitus- ja huoltovarmuutta koskien

Strategian tulee varmistaa, että kanta- ja jakeluverkkojen toimintaympäristö kehittyy sellaiseksi, että energiamurroksen tarvitsemat panostukset uusiin kanta- ja jakeluverkkoihin sekä olemassa olevien verkkoyhteyksien vahvistaminen on mahdollista toteuttaa. Tämän lisäksi on varmistettava, että valtion ja kuntien yhteistyönä selvitetään miten kanta- ja jakeluverkkojen rakentamisen luvitusta voidaan kehittää eri osapuolet huomioiden kuitenkin niin, että tarvittavat verkon vahvistukset saadaan tehtyä.

6) Ydinenergian käyttö (strategian luku 2.6)

-

Avoin vastaus ydinenergian käyttöä koskien

-

7) Energiamarkkinoiden kehittäminen (strategian luku 2.7)

-

Avoin vastaus energiemarkkinoiden kehittämistä koskien

Strategian tulee varmistaa, että kanta- ja jakeluverkkojen toimintaympäristö kehittyy sellaiseksi, että energiamurroksen tarvitsemat panostukset uusiin kanta- ja jakeluverkkoihin sekä olemassa olevien verkkoyhteyksien vahvistaminen on mahdollista toteuttaa. Tämän lisäksi on varmistettava, että valtion ja kuntien yhteistyönä selvitetään miten kanta- ja jakeluverkkojen rakentamisen luvitusta voidaan kehittää eri osapuolet huomioiden kuitenkin niin, että tarvittavat verkon vahvistukset saadaan tehtyä.

Strategian tulee myös varmistaa, että kanta- ja jakeluverkoilla on todelliset mahdollisuudet kehittää uusia teknisiä ratkaisuja sekä sopimuskäytäntöjä, joita tarvitaan kustannustehokkaaseen kanta- ja jakeluverkkojen ja energiemarkkinoiden kehittämiseen. Esimerkkeinä voidaan mainita akkuvarastojen hyödyntäminen sekä kulutusjouston käyttäminen verkkojen tehon hallinnassa. Lainsäädännön tulee varmistaa, että Energiaviraston toimivalta kattaa jakeluverkonhaltijoiden energiamurrosta tukevien pitkäjänteisten pilottihankkeiden arvioinnin ja hyväksymisen.

8) Tutkimus, innovointi ja kilpailukyky (strategian luku 2.8)

-

Avoin vastaus tutkimusta, innovointia ja kilpailukykyä koskien

-

9) Verotus (strategian luku 2.9)

-

Avoin vastaus verotusta koskien

-

10) Ilmastonmuutokseen sopeutumisen vahvistaminen (strategian luku 2.10)

-

Avoin vastaus ilmastomuutokseen sopeutumista koskien

-

11) EU-vaikuttaminen (strategian luku 2.11)

-

Avoin vastaus EU-vaikuttamista koskien

-

1) Ilmastotavoitteiden saavuttaminen (strategian luku 3.1)

-

Avoin vastaus ilmastotavoitteiden saavuttamista koskien

-

2) Valtiontalousvaikutukset (strategian luku 3.2)

-

Avoin vastaus valtiontalousvaikutuksia koskien

-

3) Kansantalousvaikutukset (strategian luku 3.3)

-

Avoin vastaus kansantalousvaikutuksia koskien

-

4) Perus- ja ihmisoikeusvaikutukset (strategian luku 3.4) sekä sukupuolivaikutukset (strategian luku 3.5)

-

Avoin vastaus perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia sekä sukupuolivaikutuksia koskien

-

5) Vaikutus energiajärjestelmään (strategian luku 4)

-

Avoin vastaus energiajärjestelmävaikutuksia koskien

Strategian tulee varmistaa, että kanta- ja jakeluverkoilla on todelliset mahdollisuudet kehittää uusia teknisiä ratkaisuja sekä sopimuskäytäntöjä, joita tarvitaan kustannustehokkaaseen kanta- ja jakeluverkkojen ja energiamarkkinoiden kehittämiseen. Esimerkkeinä voidaan mainita akkuvarastojen hyödyntäminen sekä kulutusjoustopon käyttäminen verkkojen tehon hallinnassa.

Suomen vetyst strategia

-

Avoin vastaus Suomen vetyst strategiaa koskien

-

Avoin vastaus muita Ilmasto- ja energiastrategian osia koskien

Lausuttavana oleva ilmasto- ja energiastrategian luonnos vastaa pitkälti Carunan käsityksiä toimista, joilla Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2035 mennessä.

Luonnoksessa on tunnistettu sähköverkkojen rooli energiamurroksen toteuttamisen varmistajana. Näemme kuitenkin ristiriidan tämän ja luonnoksessa viitatus täydentävän sääntelyn välillä. Sääntelyn lisääminen ohjaa päinvastaiseen suuntaan lausuttavana olevan ilmasto- ja energiastrategian luonnoksen tavoitteista.

Uusiutuvan energian tuotanto toteutetaan aina hajautetusti. Tuulivoimalat rakennetaan sähköverkkojen kannalta alueille, joissa sähkön siirtäminen vaatii merkittäviä sähköverkon rakentamis- ja vahvistustoimenpiteitä. Tuulivoimaloiden rakentamisessa huomioidaan ensisijaisesti vaikutukset asuinalueisiin, joten tuulivoimalat sijoitetaan etäälle asutuksesta. Asuinalueiden tarpeita varten suunniteltu ja rakennettu sähkönjakeluverkko on suorituskyvyltään pienempi kuin tuulivoimalan tarvitsema, jolloin tuulivoimaloita ei voida kytkeä jo olemassa olevaan jakeluverkkoon. Tämä johtaa jakeluverkon vahvistustarpeisiin. Tuulivoimaloita varten saatetaan myös joutua rakentamaan täysin uutta verkkoa, jos tuulivoimalan sijoituspaikalla ei ole valmiina sähkönjakeluverkkoa.

Jakeluverkoissa siirretään suuria määriä sähköä haja-asutusalueilta kantaverkkoon ja kantaverkosta kulutukseen tiheästi asutuille alueille. Erityisesti kaupungeissa, joissa lämmöntuotanto on

perustunut tehokkaaseen lämmön ja sähkön yhteistuotantoon fossiilisilla polttoaineilla, energiamurros merkitsee jakeluverkonhaltijoille valtavaa haastetta.

Kun paikallinen sähköntuotanto loppuu, lämmöntuotanto ja asiakkaiden käyttösähkö täytyy siirtää alueelle ulkopuolelta. Verkon kapasiteetin osalta tämä voi merkitä jopa 100–200% kasvua. Tiheästi asutuilla alueilla tarpeellisen infran, kuten suurjännitteisen jakeluverkon, rakentaminen ei ole helppoa eikä edullista. Sektorikytkös kaukolämpöön korostaa entisestään sitä, että tarvittava infra on tuotava lähemmäs asiakasta. Tuuli- ja aurinkovoimaloiden tuotannon siirtäminen tuotantoalueelta asiakkaalle vaatii merkittävää suurjännitteisen jakeluverkon rakentamista, joka usein vaatii laajaa yhteensovittamista luontoarvojen kanssa. Lisäksi vesivoimantuotantoa tukevat sähköverkot ovat pää-osin 1950–1970 -luvulta ja ovat saneerauksen tarpeessa.

Sähköverkkojen rakennetta muokkaavat toimenpiteet tuovat mukanaan suuria kustannuksia ja investointitarpeita. Yksittäiset hankkeet voivat kustantaa jopa kymmeniä miljoonia euroja. Jakeluverkkojen korvausinvestointien toteuttaminen, toimitusvarmuuden ylläpitäminen asutusalueilla sekä energiamurroksen ja huoltovarmuuden edistäminen eivät toteudu, mikäli yhtiöiden investointikyvystä leikataan entisestään.

Vuoden 2022 alussa voimaan tullut uudistus leikkaa verkonhaltijoiden verkon arvoa. Sallittu liikevaihto laskee vuositasolla 15 prosenttia ja kohtuullinen tuotto noin 40 prosenttia. Investointipainotteisella alalla yllättävät kesken valvontakauden tehtävät muu-toksen vievät uskottavuutta Suomelta luotettavana ja varmana investointikohteena ja hidastavat energiamurroksen toteutumista.

Villikari Veera
Caruna Oy